

Evaluatie grondstoffenbeleid en afvalinzameling Waterland 2020

Inhoud

Evaluatie grondstoffenbeleid en afvalinzameling Waterland 2020	1
Inhoud	2
1. Inleiding	4
Toelichting grondstoffenbeleid	4
2. Afval algemeen	4
2.1 Afvalhiërarchie.....	4
2.2 Huishoudens en afval.....	5
2,3 Afvalscheiding in het algemeen.....	6
3. Effect grondstoffenbeleid 2018 en 2019	6
3.1 Inzamelresultaat tot en met 2019.....	6
3.2 Vergelijking afvalscheiding ander gemeenten	8
3.3 Korte vooruitblik.....	8
4 Uitvoering afvalinzameling.....	8
4.1 Diversiteit in afvalinzamelsystemen.....	8
Milieuparkjes (PMD, Papier, kleding, vet/olie en glas).....	9
Milieustraat Purmerend	9
Grofvuilinzameling	9
4.2 Groenafval.....	10
gft	10
Grof groenafval.....	10
4.3 Zwerfafval.....	10
4.4 Afvalinzamelaar(s)	11
4.5 Afvalverwerking	11
4.6 Afvalproblemen.....	12
4,7 Communicatie.....	13
5 Aanbevelingen/verbetervoorstellen.....	13

1. Inleiding

Toelichting grondstoffenbeleid

In het algemeen willen we om verschillende redenen zorgvuldig met grondstoffen omgaan. Sommige producten zijn relatief schaars, soms is het winnen van grondstoffen op een bepaalde manier belastend, soms het gebruik of de (uiteindelijke) bestemming. Beperken van gebruik, hergebruik of alternatief gebruik van (afval) grondstoffen is gewenst, noodzakelijk, vereist en toegezegd door overheid en lokale politiek.

Het grondstoffenbeleid van Waterland komt voort vanuit landelijk beleid, uitgewerkt in het Landelijk Afvalbeheerplan 3 (LAP 3). De overheid wil minder huishoudelijke afval en meer afvalscheiding. Goed gescheiden afval is namelijk eenvoudiger te recycleren dan afval dat niet wordt gescheiden. De doelstelling van het landelijk beleid is het realiseren van 75% afvalscheiding van huishoudelijke afval in 2020. Om deze doelstelling te behalen is inspanning nodig van verschillende partijen, ook van de gemeente. De gemeente heeft daarom een grondstoffen- en inzamelingsbeleid opgesteld. Hierin staat wat we doen om de hoeveelheid restafval te beperken en andere afval (grond)stofstromen onder de aandacht te brengen. Belangrijke speerpunten zijn hierbij preventie en afvalscheiding.

Na de evaluatie van het grondstoffenbeleid in 2018 is toegezegd om in het 2^e kwartaal van 2020 een volgende evaluatie te maken. Het doel van deze evaluatie is antwoord op de vraag:

Wat is het effect van het grondstoffenbeleid (inzamelresultaat en uitvoering) tot nu toe en zijn er verbeterpunten?

In het volgende hoofdstuk wordt uitgelegd welke manieren van afvalverwerking er zijn en hoe dit zich verhoudt tot huishoudelijk afval en afvalscheiding. In hoofdstuk 3 volgen de effecten van het gevoerde grondstoffenbeleid. Hoofdstuk 4 gaat in op de afvalinzameling. Tot slot worden er aanbevelingen en verbetervoorstellen gegeven.

2. Afval algemeen

2.1 Afvalhiërarchie

De afvalhiërarchie (uit: LAP3, een overheidsprogramma met beleid op gebied van afval) geeft de voorkeur aan waarop een afvalstof (voor zover mogelijk) verwerkt kan worden. Hierbij geldt dat hoogwaardige verwerking in beginsel de voorkeur heeft:

- als een afvalstof zowel gerecycled als verbrand kan worden, heeft recycling de voorkeur boven verbranden;
- als een afvalstof op verschillende wijzen gerecycled kan worden, dan heeft 'recycling van het

oorspronkelijke functionele materiaal in gelijke of vergelijkbare toepassing' de voorkeur boven chemische recycling.

De afvalhiërarchie is als volgt:

- a preventie
- b voorbereiding voor hergebruik
- c1 recycling van het oorspronkelijke materiaal in een gelijke of vergelijkbare toepassing
- c2 recycling van het oorspronkelijke materiaal in een niet gelijke of vergelijkbare toepassing
- c3 chemische recycling
- d andere nuttige toepassing, waaronder energietेरugwinning
- e1 verbranden als vorm van verwijdering
- e2 storten of lozen

b + c betreft nuttige toepassing, e betreft verwijdering

2.2 Huishoudens en afval

Particuliere huishoudens hebben niet direct met LAP3 of de afvalhiërarchie te maken, maar wel met de afvalstoffenverordening en uitvoeringsbesluiten. Voor huishoudens gaat het met name om het aanbieden van afval nabij de woning, het aangewezen inzamelmiddel en de afgifte van afvalstoffen bij wijk-verzamelcontainers of de milieustraat. In particuliere huishoudens kan echter heel veel worden gedaan aan afvalpreventie en -scheiding gericht op een goede recycling. Beide zaken staan hoog in de afvalhiërarchie, hiervoor genoemd. Door afval te scheiden blijft er bovendien minder huishoudelijk restafval over; er hoeft minder afval verbrand te worden wat vervolgens tot een afname van de uitstoot van broeikasgassen leidt.

Afvalpreventie

Particuliere huishoudens kunnen ervoor zorgen dat er zo min mogelijk afval ontstaat. Dit kan op verschillende manieren. Dit kan door:

Preventie

- * het gebruik van producten of materialen die niet na een of enkele keren gebruik moeten worden afgedankt;
- * het laten repareren van producten als ze stuk zijn of het laten vervangen van een onderdeel in plaats van direct een nieuw product te kopen; er zijn ook producten te koop die zelf eenvoudig te repareren zijn;
- * het aanschaffen van tweedehands materialen of producten;
- * het zo min mogelijk verspillen van voedsel;
- * het gebruik van zo weinig mogelijk verpakkingsmateriaal.

Afdanken

Producten of materialen die voor de een niet meer bruikbaar zijn, zijn voor de ander nog wel te gebruiken. Ze kunnen worden verkocht of aangeboden aan een kringloopwinkel.

Afvalscheiding

Er gebeurt al veel op het gebied van afvalscheiding: (flessen)glas, gft, oud papier en karton (OPK) en PMD kunnen apart aangeboden worden. Deze afvalscheiding is in veel gevallen essentieel om hergebruik/recycling mogelijk te maken. Hiermee werken we aan een besparing van grondstoffen en minder belasting van het milieu. Een goede afvalscheiding zal ook tot lagere kosten leiden en is dus gunstig voor de afvalstoffenheffing.. Goede afvalscheiding blijft dan ook de komende jaren een speerpunt.

Met opmerkingen [FM1]: ?

Zelf composteren

Als er ruimte is, kan het gft-afval of een deel hiervan bij de woning of in een gezamenlijke composthoop gecomposteerd worden. Deze compost kan dan weer in de eigen tuin worden gebruikt. Onder andere bij Milieu centraal is te vinden welke methoden er zijn om gft-afval te composteren, wat op de composthoop mag en hoe het composteren plaatsvindt.

2,3 Afvalscheiding in het algemeen

Nog regelmatig wordt vanuit diverse partijen gevraagd of voorscheiding van afval door inwoners nodig of gewenst is. Het antwoord hierop is relatief eenvoudig. Afvalscheiding is onderdeel van ons vastgestelde beleid volgt de landelijke doelstelling tot duurzaam (her)gebruik van grondstoffen. Dit is jaren geleden ingezet met het gescheiden inzamelen van gft, oudpapier, verpakkingsglas, textiel elektrische apparaten, vetten en bijvoorbeeld KCA. Deze stromen worden opnieuw tot grondstof verwerkt of op verantwoorde wijze verwerkt (KCA). Een aantal jaren geleden is hier voorscheiding van PMD aan toegevoegd. Dit kon omdat er door intensief overleg met de verpakkingindustrie geld is vrijgemaakt om de inzamelingskosten van deze afvalstroom te vergoeden. Met deze (inzamel)vergoeding wordt het grootste deel van de inzamelkosten van het PMD gecompenseerd en is de afvalstoffenheffing dus lager.

Afvalscheiding betekent duurzaam (her)gebruik van grondstoffen en ook het vermijden van hoge kosten door het niet verbranden via (rest)afval van deze grondstoffen. Jaren van actieve grondstoffscheiding in Waterland heeft geleid tot hergebruik van grondstoffen als gft, (flessen)glas en oudpapier & karton. Huishoudens in een gemeente waar afval gescheiden ingezameld wordt zijn zich hierdoor meer bewust van algemeen grondstoffen hergebruik. Dit komt alle grondstofstromen en duurzaam hergebruik ten goede. Loslaten van afvalscheiding is op zich mogelijk omdat afvalscheiding achteraf (gedeeltelijk) door bijvoorbeeld het AEB uitgevoerd worden. Hierbij loopt Waterland v.w.b. PMD echter de inzamelvergoeding van Nedvang mis. Ook is het een gegeven dat nascheiding niet dezelfde hoeveelheid en kwaliteit grondstofstromen produceert: gft en oudpapier kunnen bijvoorbeeld niet nagescheiden worden. Deze grondstoffen worden dan samen met het restafval verbrand. Hierdoor zijn deze grondstoffen voor altijd weg, terwijl er wel het hoge verbrandingstarief in rekening wordt gebracht.

Kortom, afvalscheiding is op meerdere aspecten de moeite waard.

3. Effect grondstoffenbeleid 2018 en 2019

3.1 Inzamelresultaat tot en met 2019

Het grondstoffenbeleid heeft een (positief) effect op de afvalscheiding in Waterland: er wordt minder restafval aangeboden. Aan de hand van de inzamelcijfers is hieronder het resultaat van de afvalscheiding vanuit de hoeveelheid restafval voor meerdere jaren weergegeven.

Overzicht afvalstoffen	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
huis aan huis inzameling											
Restafval	3792	3790	3596	3284	3107	3513	3338	2648	2983	2539	ton
RST Ondergronds (BD)			106	310	314	314	338	318	391	288	ton
restafval via milieustraat					423	451	411	422	364	353	ton
totaal aangeboden restafval					3844	4278	4087	3389	3738	3180	ton
GFT	1433	1475	1487	1372	1434	1378	1440	1501	1790	1721	ton
PMD	47	49	45	48	77	86	90	240	438	411	ton
grofvuil aan huisinzameling	189	168	150	96	118	142	140	128	205	222	ton

Tabel 1 hoeveelheden per grondstof periode 2010 t/m 2019

Uit tabel 1 blijkt dat de hoeveelheid restafval t.o.v. 2018 is afgenomen. Ook is er iets minder PMD en GFT ingezameld. De huis aan huis opgehaalde hoeveelheid grofvuil is toegenomen. Dit heeft meerdere oorzaken. Het is mogelijk dat het afvalaanbod in 2018 erg hoog was. In 2019 was iets minder restafval terwijl de overige fracties in verhouding tot dit restafval zijn toegenomen, iets meer afvalscheiding dus. Dit is een trend over het hele afvalaanbod, vanuit het scheidingspercentage is het verschil minder groot maar wel verbeterd.

Het streven is 75% afvalscheiding en het aanbieden van < 100 kg restafval per inwoner per jaar. Het resultaat van de afvalscheiding Waterland is zichtbaar gemaakt in de onderstaande tabel 2.

				2014	2015	2016	2017	2018	2019
totale afvalhoeveelheid (in tonnage):				10021	10370	9861	9609	10834	9656
totaal zonder Restafval				6176	6092	5775	6221	7096	6476
Restafval				3844	4278	4085	3388	3588	2990
restafval in percentage				38,4%	41,3%	41,4%	35,3%	33,1%	31,0%
scheidingspercentage				61,6%	58,7%	58,6%	64,7%	65,5%	67,1%
kg RST per inwoner				202,9	227,8	215,4	176,4	192,1	165,7
Inwonersaantal:				17400	17400	17400	17400	17425	17450

Tabel 2 optelling alle grondstoffen per jaar periode 2014 t/m 2019

In tabel 2 wordt zichtbaar dat de trend voor afvalscheiding doorzet: het scheidingspercentage neemt toe en staat nu op meer dan 67 %. Dit percentage is dus nog steeds stijgend. Het aantal kg restafval per inwoner is ook nog in de gewenste dalende lijn. Om inwoners te stimuleren verder te gaan met afvalscheiding en dus beperking van het aandeel restafval is nog meer communicatie en inzet nodig.

N.B. De hoeveelheid restafval in tabel 2 (restafval in 2019: 2990 ton) is minder dan in tabel 1 (restafval in 2019: 3180 ton). De voorscheidingsinstallatie van het AEB (Afval Energiebedrijf) - de verwerker van het grootste deel van ons afval - heeft namelijk nog zo'n 9% bruikbaar materiaal uit het door Waterland aangeboden afval gesorteerd. De hoeveelheid restafval in tabel 1 is daarom bruto te noemen, die van tabel 2 netto.

3.2 Vergelijking afvalscheiding ander gemeenten

Het is nauwelijks reëel om de inzamel en scheidingscijfers van Waterland te vergelijken met cijfers van een andere (vergelijkbare) gemeente. Hierbij zal immers onderzoek uitgevoerd moeten worden naar bevolkingsopbouw, inkomen, infrastructuur, opbouw afvalstoffenheffing, serviceniveau afvalinzameling, afvalaanbod, afvalinzamelmethode, afvalscheidingsmogelijkheden, afval-afzetmogelijkheden en afvalscheidingspercentage. De variabelen zijn te divers voor een vergelijking. Wel zijn er tabellen van bijvoorbeeld CBS. Uit de gegevens tot 2019 (zie bijlage 1) blijkt dat Waterland het “niet verkeerd” doet. Met de totaalhoeveelheden afval en restafval per inwoner zitten we onder het gemiddelde.

3.3 Korte vooruitblik

Het uitvoeren van het grondstoffenbeleid, verbeteren van de afvalinzameling en hiermee het grondstoffen hergebruik moet leiden tot een hoger percentage afvalscheiding en een lagere hoeveelheid restafval per inwoner. Hier is op basis van het beleid en de uitvoering hiervan vertrouwen in. In 2020 en verder worden de cijfers ongetwijfeld verbeterd.

Het Covid-19 tijdperk zal waarschijnlijk een korte terugval betekenen. Net als elders in Nederland heeft deze periode geleid tot een flinke toename van afval, omdat veel mensen thuis verbleven. De hoeveelheid restafval, maar ook grofvuil is flink toegenomen. Het is nog afwachten of en wanneer de Covid-19 periode eindigt en hiermee het afvalaanbod weer stabiliseert. Het is mogelijk dat in de daaropvolgende maanden een daling van het gemiddelde afvalaanbod zal zijn. Er is immers in de afgelopen periode relatief meer aangeboden dan normaal het geval zou zijn. Hetzelfde geldt voor het aantal meldingen bij de grofvuil ophaaldienst.

Ook heeft Covid-19 effect gehad op gebruik van de milieustraten. Het enorme afvalaanbod heeft landelijk tot een explosie van afvalaanbod en bezoek aan de milieustraten geleid. Ook “onze” milieustraat in Purmerend heeft hierdoor veel meer bezoekers gezien. Door alle noodzakelijke maatregelen was ook de gemiddelde wachttijd in deze periode flink toegenomen.

Ondertussen bleek dat de milieustraat Purmerend aan vernieuwing toe was. Gemeente Purmerend heeft een besluit genomen tot de aanleg van een nieuwe milieustraat; aan de oostzijde van Purmerend. Dit is gunstig. Een nieuwe milieustraat, gebouwd volgens de nieuwe normen en eisen en dichterbij. Hierdoor zullen de inwoners van Waterland straks een kortere reistijd hebben.

In 2020 wordt een proef gestart met een inzamellocatie binnen de gemeentegrens (Zuiderwoude) voor grof tuinafval.

4 Uitvoering afvalinzameling

4.1 Diversiteit in afvalinzamelsystemen

Waterland kent drie verschillende inzamelsystemen voor PMD, gft- en restafval dat is afgestemd op diverse woonomstandigheden:

- **historische kernen;** hier gebruiken de huishoudens zakken of mini-containers;
- **hoog-en verzamelbouw;** hier gebruiken de huishoudens boven- of ondergrondse verzamelcontainers en
- **eengezinswoningen;** hier gebruiken de huishoudens de drie verschillende mini-containers.

Milieuparkjes (PMD, Papier, kleding, vet/olie en glas)

Afvalscheiding aan huis is door het ophalen van de drie hierboven genoemde afvalstromen voor een groot deel uitvoerbaar. Alleen de inwoners van de hoog- en verzamelbouw wordt specifiek gevraagd hun PMD apart te houden en naar de milieuparkjes met wijkcontainers te brengen.

Naast PMD, Restafval en gft zijn er meer afvalstromen die door voorscheiding prima apart te houden zijn. Deze afvalstromen worden niet huis aan huis ingezameld maar kunnen naar milieuparkjes gebracht worden.

De milieuparkjes zijn de locaties waar flessenglas, oudpapier en karton, oude kleding, vetten & oliën en ook PMD aangeboden mag worden. Uiteraard mogen ook de overige huishoudens hun extra PMD hier aanbieden.

De bovengrondse milieuparkjes zijn grotendeels aangepast en ondergronds geplaatst. Onrendabele locaties worden mogelijk opgeheven.

Ondertussen zijn er milieuparkjes gerealiseerd op de Graaf Willemlaan, 't Spil en Haringburgwal in Monnickendam en de Merelstraat (Ipendam), Nieuwland en Eilandweg in Broek in Waterland.

Marken volgt in 2020, dit wordt gecombineerd met de aanleg van ondergrondse containers voor PMD en restafval. Locatie 't Prooijen wordt nog uitgesteld. De realisatie van het project Galgriet levert een aantal aanpassingen op straatniveau op die het realiseren van ondergrondse containers op dit moment onmogelijk maken. Deze containers blijven daarom voorlopig bovengronds.

Milieustraat Purmerend

In augustus 2019 is de milieustraat Galgriet gesloten. Hoewel voor veel inwoners prettig centraal was de exploitatie op deze locatie bedrijfsmatig gezien niet houdbaar. Ruimtegebrek zorgde voor een moeizame bedrijfsvoering en veiligheid van bezoekers en personeel stond onder druk, terwijl milieueisen niet werden gehaald. Het project Galgriet heeft de doorslag gegeven en de sluiting van deze milieustraat bespoedigd. Na onderzoek en gesprekken met mogelijke partners buiten de gemeente is gekozen voor een samenwerking met de milieustraat van de gemeente Purmerend. Gebruik van deze milieustraat wordt in 2021 geëvalueerd.

Grofvuilinzameling

Een alternatief voor het wegbrengen van grof huishoudelijk afval is de grofvuil ophaalservice. Inwoners kunnen aan de hand van een grofvuilkalender maandelijks hun grofvuil (excl. bouw/sloopafval, zand/grond, asbest, C-hout en KCA) aanmelden. Mits goed aangeboden wordt vervolgens tot 1m3 grofvuil opgehaald. De inwoners betalen indirect voor deze service, volgens het huidige contract ontvangt de afvalinzamelaar een bedrag per melding (huishouden) en een vergoeding per ton grofvuil.

	Q1	Q2	Q3	Q4	meldingen	in tonnage
2019	826	906	1078	1053	3863	222
2018	711	804	669	908	3092	205,5
2017	674	639	606	540	2459	128,3
2016	439	595	510	459	2003	140
2015	491	582	521	519	2113	142,4

Tabel3, toename aanmeldingen grofvuilinzameling

In de afgelopen jaren is een toename van het aantal meldingen grofvuil zichtbaar. Vanaf 2016 is de toename jaarlijks zo'n 20%. Na de sluiting van de milieustraat Galgriet (augustus 2019) is dit zoals verwacht nog iets toegenomen.

4.2 Groenafval

gft

Gft vormt een groot deel van het huishoudelijk afval. Afhankelijk van de woonsituatie (wel/ geen tuin) produceert ieder huishouden gft. Door dit apart te houden kan het gft als grondstof behouden blijven, terwijl de kosten voor het verwerken lager zijn dan die van restafval. Dit komt de afvalstoffenheffing ten goede. Huishoudens die geen gft mini-container gebruiken doen zeer waarschijnlijk minder aan afvalscheiding en hebben een probleem, tenzij ze een compostbak gebruiken. Gft met het restafval is namelijk niet alleen zwaar en vochtig, het kan ook geuroverlast veroorzaken. Met name de inwoners in de historische kernen en bij hoog-, verzamelgebouwen hebben hiermee te maken.

Grof groenafval

Eén van de grotere afvalstromen (qua volume) is het grof groenafval. Na sluiting van de milieustraat Galgriet moeten tuinbezitters uiteraard ook deze afvalstroom naar de milieustraat Purmerend brengen of aanbieden via de grofvuilinzameling. Ondertussen is gezocht naar een andere invulling van het aanbieden van (groen) afval.

Er is gewerkt aan een aanvulling voor deze afvalstroom. Door de Covid-19 uitbraak is een en ander uitgesteld maar vanaf 1 juli 2020 kunnen inwoners van Waterland hun grof groenafval voorlopig 1x per maand brengen naar een depot bij Lodder BV, Zuiderwoude. Na enkele keren zal worden besloten of deze service beschikbaar blijft.

4.3 Zwerfafval

De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu. De zorg voor de openbare ruimte is in de praktijk een taak van een gemeente. De gemeente heeft instrumenten als de afvalstoffenverordening, het Landelijk actieplan zwerfafval (LAZ) en de wet Milieubeheer.

In de afvalstoffenverordening gemeente Waterland staan regels over aanbieden van afval en het vermijden van zwerfafval. Naast de afvalstoffenverordening hebben we te maken met de wet milieubeheer. Deze laatste bevat een zorgplichtbepaling, hiermee is het voorkomen van zwerfafval een taak voor iedereen in de Nederlandse samenleving. Zwerfafval is een uitdaging voor inwoners en gemeente samen.

Toch ligt er ook in Waterland regelmatig zwerfafval. Dit kost niet alleen de nodige middelen, zwerfafval is ook aanleiding tot een negatief straatbeeld en meldingen vanuit inwoners.

Ons beleid is gericht op het eerst voorkomen en vervolgens verwijderen van zwerfafval. Dankzij een subsidie vanuit de verpakkingindustrie is in 2019 een project met o.a. voorlichting uitgevoerd. Op diverse basisscholen is het project Let's do it Kids ingezet (St. Sebastianus, Havenridders, De Blauwe Ster, Van Randwijk en Gouwzeeschool). Ook leerlingen van het Bernard Nieuwentijt College zijn bij het zwerfafvalproject betrokken. Tijdens evenementen als de avondvierdaagse en Nederland Schoon is uitvoerig ingegaan op zwerfafval en de gevolgen hiervan: er werden bijvoorbeeld doppers uitgedeeld als alternatief voor wegwerpflesjes.

Regelmatig wordt op zogeheten "hotspots" zwerfafval verwijderd en de gemeente heeft meer dan 200 zwerfafvalbakjes in de openbare ruimte staan. Deze worden regelmatig geleegd. Hierbij wordt naast het legen gelet op de locatie van onze zwerfafvalbakjes en de ledigingsfrequentie hiervan. Doel is deze optimaal te gebruiken. Als aanvulling worden duobakken ingezet. Het is de opzet deze inzet te verbreiden.

Met opmerkingen [FM2]: Volgens mij met kleine letters, eerder heb ik dat ook verbeterd. Ik moet er overigens bijzetten dat het mij niet heel veel uitmaakt, als het maar consequent is (en niet zoals in deze alinea afwisselend hoofdletters en kleine letters zijn 😊)

Gebruik duobakken: Wij vragen onze inwoners om thuis zoveel mogelijk grondstoffen van restafval te scheiden. In de openbare ruimte bieden wij de inwoners echter nog geen gelegenheid tot afvalscheiding, dat kan beter. Hiervoor gaan we de zogeheten duo- afvalbakjes introduceren. Ervaringen van andere gemeenten en bijv. semi-openbare ruimten als vliegvelden zijn positief.

Argumenten de afvalbakjes in de openbare ruimte (met 1 afvalstroom) aan te vullen met afvalbakjes waar 2 afvalstromen (restafval en PMD) aangeboden kunnen worden zijn:

- Bijdragen aan recycleren en hergebruik grondstoffen;
- Verbeteren afvalscheiding in de gemeente, zowel thuis als in openbare ruimte;
- Schonere omgeving, minder zwerfafval op straat;
- Aansluiten bij de milieu-, klimaatdoelstellingen;
- Betrekken van inwoners, ondernemers en gebruikers bij het schoonhouden van de omgeving en recycleren van grondstoffen;

Bronscheiden = Restafval vermijden, ook bij afvalbakjes.

4.4 Afvalinzamelaar(s)

Een klein deel van het afval wordt door de eigen dienst ingezameld. Onze vrachtauto leegt de ondergrondse restafval-, -PMD-, en oudpapiercontainers. Kledinginzameling wordt door Sympany, een charitatieve stichting gespecialiseerd in kleding, verzorgd. Vetten wordt door een vethandelaar opgehaald. Flessenglas en de huis-aan-huisinzameling (restafval, PMD en gft) wordt door de onze huidige afvalinzamelaar opgehaald. Opzet is om ook in 2021 de inzameling flessenglas door eigen auto te verzorgen.

Nadat de huidige inzamelaar gestart was (januari 2018) waren er relatief veel meldingen over de afvalinzameling. Na een aantal goede gesprekken is de uitvoering verbeterd en zijn de meldingen m.b.t. fouten in de inzameling zelf aanzienlijk afgenomen. Het contract met de inzamelaar is voor 2020 met 1 jaar verlengd. Voor 2021 wordt een nieuwe aanbesteding afvalinzameling op de markt gebracht. Doel hiervan is beter in te spelen op aanpassingen t.a.v. inzameling zakken en ondergrondse containers. Ook wordt een bedrijfsmatige verbetering op gebied van de grofvuilinzameling verwacht.

4.5 Afvalverwerking

Al het door onze inwoners aangeboden afval wordt voor hergebruik, bewerking, verbranding of stort (asbest) bij een verwerker aangeboden. Voor vier afvalstoffen heeft Waterland een contract. Voor wat betreft restafval met het AEB, gft met HVC (Purva), PMD met Nedvang/ Midwaste en oud papier en karton (OPK) met de Papier Recycling Nederland (PRN). Deze contracten zijn vaak het gevolg van samenwerkingsverbanden tussen omliggende gemeenten en de diverse verwerkers. De overige grondstoffen of afvalstoffen zoals flessenglas gaan naar een verwerker waarbij gelet wordt op een gunstige combinatie van rijafstand en verwerkingsprijs. Sinds de sluiting van de milieustraat voert Waterland verder weinig afvalstoffen af.

4.6 Afvalproblemen.

Van oudsher zijn de kernen van Monnickendam en Marken aangewezen op een afvalinzamelsysteem met zakken. Dit komt omdat er veel straatjes niet bereikbaar zijn voor de grotere en zwaardere kraakperswagens. *N.B.; waar mogelijk kan en mag men gebruik maken van mini-containers.*

In 2018 is Waterland overgestapt op huis-aan-huis inzameling van ook de PMD fractie. Hierbij is in de kernen Monnickendam en Marken de inzameling van restafval aangepast van 1x per week naar 1x per 2 weken. Ook PMD werd vanaf dat moment om de week ingezameld. Vanuit een aantal huishoudens heeft dit tot veel klachten geleid: geen opslagmogelijkheden, stank, zwerfafval door opentrekken van zakken door vogels, katten en ratten, overlast door ongedierte.

In 2019 is voorgesteld om in de kernen Monnickendam en Marken over te stappen op inzameling via ondergrondse containers. Hoewel er vele positieve reacties waren is dit voorstel niet overgenomen. Met name de loopafstand die voor een klein aantal inwoners tot de nodige problemen leidde was aanleiding het voorstel niet over te nemen. De raad heeft het besluit genomen de inzameling van zakken in Monnickendam ongewijzigd te laten. Voor Marken is besloten wel te stoppen met de inzameling van zakken en over te stappen op ondergrondse containers. Dit besluit is uitgewerkt, de aanbesteding van ondergrondse (pers)containers is op dit moment afgerond. Na een evaluatie zou een nieuw besluit m.b.t. de afvalinzameling in de kern Monnickendam genomen kunnen worden.

Ondertussen blijkt dat er voor een aantal huishoudens in Monnickendam nog steeds een oplossing gezocht moet worden. Het was bekend dat een aantal huishoudens uit Waterland -onder de noemer van grof huishoudelijk afval- restafval bij de milieustraat achterlieten. In augustus 2019 is de milieustraat Galgriet gesloten en is men aangewezen op de milieustraat Purmerend.

Ook heeft een aantal huishoudens de ondergrondse restafvalcontainer op locatie 't Prooijen gebruikt. Deze container is neergezet voor de Bruine vloot, haventoeristen met boot en een klein aantal bovenwoningen op 't Prooijen. Hier is de afgelopen periode veel last geweest van illegale stortingen en bijzettingen vanuit huishoudens en mogelijk zelfs bedrijfsleven. Dit kon omdat het toegangssysteem permanent defect geraakt waarna eenieder afval achterliet. De container moest niet alleen meer dan 2x per week geleegd worden, ook stond er door de capaciteitsproblemen veel huisvuil als bijzetting naast. Dit afvaltoerisme heeft geleid tot veel stank, vuil, zwerfafval en een ongewenst (visueel) straatbeeld. De omgeving heeft hier veel last van gehad terwijl de gemeente hier veel extra werk en kosten aan had.

Onlangs is deze ondergrondse container met het eerder defecte toegangssysteem vervangen. Dit kon omdat recent ook de nieuwe afvalpas Waterland in gebruik is genomen. Met deze pas is goed afvalbeheer mogelijk. We kunnen een huishouden geheel volgens ons inzamelsysteem wel/ geen toegang tot een bepaalde ondergrondse container te geven. Naar nu blijkt was het enorme afvalaanbod bij 't Prooijen, ondanks alle waarschuwingen, niet alleen van direct omwonenden maar ook van verschillende huishoudens elders uit de kern. Deze hebben blijkbaar geen opslagmogelijkheid voor restafval en naar hun zeggen een groot probleem. Voor deze groep biedt Waterland op dit moment huis aan huisinzameling met zakken of mini-containers. Dit is voor deze inwoners kennelijk niet voldoende.

Dit probleem kan opgelost worden door op zowel 't Prooijen als de Haringburgwal een perscontainer restafval te installeren. Deze zal dan beschikbaar zijn voor de Bruine vloot, de haven (dag)toeristen met boot, een klein aantal bovenwoningen op 't Prooijen en voor huishoudens in de kern Monnickendam die geen eigen tuin of schuur hebben waar afval tijdelijk opgeslagen kan worden.

4,7 Communicatie

Het afgelopen jaren is door onder andere communicatie met succes ingezet op het apart inzamelen van PMD-materiaal. Desondanks lijkt het er op dat het aangeboden PMD-materiaal een behoorlijke hoeveelheid restafval bevat, terwijl veel, prima te scheiden PMD materiaal in het aangeboden restafval aanwezig is. Het restafval bevat gezien de 165 kg per inwoner overigens in het algemeen nog te veel herbruikbare materialen. Inwoners moeten betrokken en uitgedaagd worden. Het moet een algemene gedachte worden dat een duurzame samenleving verder gaat dan zonnepanelen, een elektrische fiets, het sluiten van een kolencentrale, het project energietransitie, uitreiken van een Jekko inzamelendoos of de inspanningen van bijvoorbeeld gemeente Waterland. Inwoners hebben zelf een grote rol. Ondanks het feit dat ons scheidingspercentage iets stijgt, zijn we er nog niet. Om de laatste procenten afvalscheiding te bewerkstelligen is zorgvuldige en regelmatige communicatie met de inwoners nodig.

5 Aanbevelingen/verbetervoorstellen

In deze evaluatie stond de volgende vraag centraal:

Wat is het effect van het grondstoffenbeleid (inzamelresultaat en uitvoering) tot nu toe en zijn er verbeterpunten?

De effecten van het grondstoffenbeleid zijn: ...

In het algemeen zullen we vanuit de vakafdeling aandacht blijven geven aan afvalscheiding en de uitvoering van de afvalinzameling in het algemeen. In de wijken met de mini-containers zijn op dit moment geen bijzondere aanpassingen met betrekking tot het grondstoffenbeleid nodig. De afvalscheiding is vergelijkbaar met laagbouwgebieden elders in Nederland.

Verbeterpunten die uit deze evaluatie volgen zijn:

1, een aanpassing van de inzameling in de historische kern Monnickendam

Er is vanuit inwoners in de kernen die aantoonbaar geen opslagmogelijkheden voor restafval hebben behoefte aan een oplossing. Voor de historische kern Marken wordt aan een oplossing gewerkt. Voor de inwoners van de historische kern Monnickendam kan een oplossing gevonden worden in ondergrondse restafval (pers)containers op 't Prooijen en de Haringburgwal.

Voordelen:

- 1.1 Het bieden van een alternatief op de zakkeninzameling Restafval zal voor de diverse huishoudens van de historische kernen op het gebied van opslagcapaciteit een oplossing zijn,
- 1.2 Klachten over stank en/of ongedierte door afvalopslag aan huis blijven uit door een faciliteit waarbij inwoners het afval 24/7 kwijt kunnen
- 1.3 Het straatbeeld in de historische kernen zal door het ontbreken van afvalzakken belangrijk verbeteren. Zwerfafval zal afnemen. Dit is voor zowel inwoners en toeristen een pre.
- 1.4 Zowel locatie 't Prooijen als de Haringburgwal zijn al voorzien van de noodzakelijk ondergrondse voorziening, er is geen belasting van verder gebruik van openbare ruimte

Kanttekeningen:

- 1.1. Eerder heeft de raad besloten v.w.b. de kern Monnickendam geen ondergrondse inzameling restafval in te zetten. Dit besluit wordt met dit voorstel bijgesteld.
- 1.2 Duidelijk moet worden voor welke doelgroep de ondergrondse inzameling beschikbaar gesteld worden. Het is bedrijfsmatig gezien niet juist om in een kern als Monnickendam 3 verschillende soorten afvalinzameling op willekeurige wijze te gebruiken. Dus huishoudens die niet voldoen aan de gestelde eisen komen (op dit moment) niet in aanmerking voor gebruik van genoemde ondergrondse oe(pers) containers.
- 1.3 het inzetten van ondergrondse (pers) containers vergt een investering.

2, Uitbreiden inzameling GFT in zakkenwijken en bij boven, - ondergrondse verzamelbouw

Verbeteren van de mogelijkheden voor huishoudens zonder eigen gft- mini-container om toch GFT apart aan te bieden.

Voordelen:

2.1 In de historische kernen en ook de hoog, - verzamelbouw heeft men geen ruimte voor gft-containers en kan er daarom nauwelijks aan Gen F scheiding gedaan worden. Een aantal gezamenlijke containers voor het GF –deel zou de mensen de kans geven mee te doen met afvalscheiding.

2.2 De verwerking van GFT is economisch gezien aantrekkelijker dan verwerking van Restafval terwijl GFT vanuit de gedachte van hergebruik een prima grondstof is.

Kanttekeningen

2.1 gft inzamelmiddelen worden bovengronds neergezet. Dit betekent dat er openbare ruimte wordt gebruikt of wellicht een invulling inpandig wordt gezocht.

2.2 GFT kan, afhankelijk van weeromstandigheden en het individuele gebruik, stank veroorzaken. De ervaringen elders laat zien dat dit argument niet doorslaggevend is. Het is mogelijk stank te voorkomen door goed materiaal, slimme locaties te zoeken en/of voor regelmatige reiniging te zorgen.

3, regelmatige communicatie.

Voorlichting en communicatie is noodzakelijk om verbeteringen met een collectief voordeel op te starten en voort te zetten.

Voordelen:

3.1 Een succesvolle afvalscheiding kan bijna niet zonder goede communicatie. Door communicatie nogmaals in de verbetervoorstellen mee te nemen en de boodschap regelmatig te herhalen zullen de inwoners grondstoffenbeleid meer en beter accepteren.

3.2 vanuit de Nedvang subsidie is voor 2020 een klein deel gereserveerd voor voorlichting over grondstoffenbeleid. Hier kunnen we goed op inhaken.

Kanttekening:

3.1 Inwoners zijn niet altijd bereidwillig om aan afvalscheiding te doen. Mensen willen niet te vaak dezelfde boodschap ontvangen. Met uitdagende communicatie moeten we voorkomen dat er regelmatig eenzelfde boodschap wordt verspreid

Naar aanleiding van de voorgaande hoofdstukken stellen we de onderstaande verbeterpunten voor. De voorstellen kunnen per direct uitgewerkt worden.

- 1 invoering ondergrondse restafval (pers) containers in de historische kern Monnickendam,
- 2 verbeteren inzameling GFT in historische kernen en bij hoog, - verzamelbouw,
- 3 opzetten en uitvoeren van een nieuw communicatieplan, gericht op grondstoffenbeleid